

vyloučen, o prvním pronájmu ve smyslu zákona. Avšak nejvyšší soud má za to, že v tomto konkrétním případě dlužno pronájem pokoje žalující firmě klídků na roven prvním pronájmu, poněvadž po jeho přestání býti i řecmčtení nájmu v roce 1916 nebo 1917, kdy jej žalovaný vzal do vlastního užívání, a později, ač sám nutně ho potřeboval, jen k malému žalující firmě z pohnutky na krátkou dobu přenechal její žalobkyni, vyhradiv si při tom opět své vlastní užívání po vyřízení; — v rozporu s dotčenými ustanoveními zákona, připouštějícími stanovení nájemného bez omezení výše jen při prvním pronájmu, jest, zabrániti, aby nájemné nebylo na úkor nájemnímu zvyšováno náhle a neoprávněnou, a touto účel se neřec přenechání po oje, jehož vlastní (žalovaný) v době svého užívání, žalující firmě za měsíční nájemné 42 Kč, k ználosti bylo určeno za řecmčtené. Kdež tomu tak jest, nelze nárok na vrácení poplatu ani ohledně pokoje odhláti a oprávněný.

Čís. 2121.

Dřívější dovětek, který nebyl zrušen se zřetelem k určité závěti, se pozdější závětí o sobě neruší, leč že by z ní byla nepochybně zřejma vůle zůstavitele, zruší i dřívější dovětek.

(Pozb. ze dne 20. prosince 1922, Rv I 739 22.)

Závětí ze dne 23. října 1916 odkázal zůstavitel žalobkyni (své hospodyně) 70 000 Kč, dovětkem pak ze dne 7. června 1918 zařízení dvou sčítanic. Závětí ze dne 27. ledna 1920 zrušil zůstavitel dřívější závět (ze dne 23. října 1916) a prohlásil, že žalobkyně pro nebalost v poslední době obdrží pouze 10 000 Kč. Žalobu, by bylo určeno, že dovětek ze dne 7. června 1918 jest po právu, procesní soud prvního stupně zamítl. Důvody: Vzhledem na poslední pořízení, ve kterých zůstavitel obmyslil žalobkyni jenžitymi odkazy, pokud se týče očními důchody, vzal soud z obsahu listiny ze dne 7. června 1918 za prokázáno, že tato jest dovětkem ve smyslu § 552 a 553 obč. zák. že zůstavitel při sepsání této listiny nic jiného nemínil, než žalobkyni pro případ svého úmrtí věci v této listině uvedené odkázati. Podle § 713 a 714 obč. zák. jest dřívější dovětek zrušen následující závětí, je-li tato závět v odporu s dovětkem a nelze ze závěti zřejmě poznati, že zůstavitel mínil, dřívější dovětek v platnosti ponechati. Závětí ze dne 27. ledna 1920 pořídil zůstavitel o celém svém jmění nevyňal výslovně věci uvedené v dovětku, a jest míti za to, že dovětek byl odvolán a že jest proto neplatný. Při tom zejména dlužno porůzati k tomu, že zůstavitel žalobkyni výslovně odkázal pouze 10 000 Kč dodav, že jí dříve více odkázal, že však v poslední době byla nedbalost z čehož jasně vysvítá, že jí hodlal zanechat pouze 10 000 Kč jinak by se byl výslovně zmínil o věcech v dovětku uvedených nebo by byl výslovně prohlásil, že dovětek jest neplatný závětí. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody, Z ustanovení §§ 614, 655, 667, 641 a 673 a zejména 683 obč. zák. plyne, že vůli zůstavitele slýchá vykládati nikoliv přísne dle slov, jichž použil, nýbrž přihlídaje k veškerým okolnostem, z nichž lze usuzovati na pravou vůli zůstavitele. Dle § 713 obč. zák. zrušuje se dřívější závět

platnou pozdější závětí netoliko ohledně toho, co tam jest ustanoveno o dědicích, nýbrž i ohledně ostatních ustanovení. Takovou závětí nezrušuje se tudíž dřívější dovětek sám o sobě, nýbrž jen potud, pokud na takový dovětek se výslovně vztahuje a jej zrušuje. V tomto případě ustanovil zůstavitel v závěti ze dne 27. ledna 1920, že žalobkyně obdrží pouze 10.000 K. bylo tudíž zjistiťi, zda chtěl zůstavitel tímto ustanovením zrušiti dovětek ze dne 7. června 1918, ve kterém zůstavil žalobkyni zařízení 2 pokojů, koberce a kuchyňské nádobí. Vysvětlení poskytují zde četné jeho poslední vůle dřívější. Ze závětí, které strany předložily a které za pravé uznány byly, plyne, že zůstavitel zanechal žalobkyni v závěti ze dne 30. října 1909 roční důchod 1200 K, dne 28. listopadu 1915 roční důchod 2400 K, v dovětku ze dne 31. prosince 1915 50.000 K a v závěti ze dne 31. října 1916 70.000 K. Žalobkyně tvrdí, že zůstavitel v poslední závěti ze dne 27. ledna 1920 chtěl jen 70.000 ze závěti ze dne 31. října 1916 snížit na 10.000 K, že však ustanovení toho nelze vztahovati na odkaz věci ze dne 7. června 1918. Soud odvolací s tímto názorem souhlasí. Dle § 714 obč. zák. zrušují se pozdějším dovětkem starší odkazy nebo dovětky jen potud, pokud se s ním nesrovnávají. Ustanovení, že žalobkyně má obdržeti pouze 10.000 K, má zřejmě jen ten význam, že se zrušují dřívější odkazy rent a částek peněžních. K zrušení dřívějších odkazů peněžních musilo býti v poslední závěti výslovně k tomu poukázáno, že zmíněné odkazy se zrušují odkazem 10.000 K. Tento odkaz 10.000 K však nijak neodporuje odkazu věci obsaženému v dovětku ze dne 7. června 1918; dlužno proto z toho souditi, že tento nebyl zrušen poslední závětí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Oprávněna jest výtká žalované strany, že odvolací soud její námitkou, že listek ze dne 7. června 1918 vůbec není dovětkem, se nezabýval, ač v odvolacím sdělení bylo na ní setrváno. Názor, projevený v dovolací odpovědi žalobkyně, že žalovaná, nepodavši odvolání proti rozsudku prvního soudu, nechala zmíněný předpoklad netknutým, jest zřejmě mylný; vždyť žalovaná nemohla se ani odvolati z rozsudku prvního soudu, který byl jí příznivým. Ale zmíněná námitka jest bezdůvodná, dlužno spíše souhlasiti s názorem prvního soudu, že vzhledem k četným jinakým posledním pořízením Františka P-a, jež procesnímu soudu byla předložena, a v nichž zůstavitel pamatoval na žalobkyni peněžními odkazy, také listek ze dne 7. června 1918, má ráz pořízení, jímž František P. projevil svou vůli, že žalobkyně má po jeho smrti dostati věci v něm uvedené, že jest tedy dovětkem čili kodicilem po rozumu § 553 obč. zák. Jde jen o to, zda tento dovětek byl pozdější závětí ze dne 27. ledna 1920 zrušen. Prvý soud odpověděl k této otázce kladně, odvolací soud záporně, a to dle názoru nejvyššího soudu právem. Ustanovení § 714 obč. zák., jehož soud druhé stolice se dovolává, nepřichází tu ovšem v úvahu, ježto se v něm řeší pouze otázka, nakolik se dřívější odkazy a dovětky ruší pozdějším dovětkem. Otázka, jaký vliv má pozdější závěť na dřívější dovětky, není v občanském zákoníku výslovně rozhodnuta a jest v theorii spornou. Soudní praxe postavila se na sta-

novisko, že dřívější intestátní kodícil t. j. dovětek, který nebyl se zřetelem k určité závěti zřízen, pozdější závětí o sobě se neruší, nýbrž že se za zrušení pokládá jen tehdy, jde-li z pozdější závěti nepochybně na jevo zůstavitelova vůle, zrušiti i dřívější zřízení odkazu. Nejvyšší soud nemá příčiny, by opustil toto právní stanovisko, a proto jest v tomto sporu pouze zkoumati, dal-li zůstavitel František P. v závěti ze dne 27. ledna 1920 způsobem, vylučujícím veškeru pochybnost, na jevo svou vůli, že také dovětek ze dne 7. června 1918 má býti neplatným. Uváží-li se, že zůstavitel v závěti ze dne 27. ledna 1920 za neplatnou prohlásil výslovně jen závěť ze dne 23. října 1916, obsahující peněžní odkaz 70.000 K ve prospěch žalobkyně, nezmíniv se o pozdějším dovětku ze dne 7. června 1918, jímž zanechal žalobkyni odkaz věcný, lze míti za to, že slovy »že žalobkyně dostane jen 10.000 K«, chtěl toliko vyznačiti, že žalobkyně místo oněch 70.000 K, které jí odkázal v závěti ze dne 23. října 1916, má na penězích dostati jen 10.000 K, a nelze vyloučiti možnosti, že nepomýšlel na to, odvolati zároveň pozdější odkaz věcí, učiněný dovětkem ze dne 7. června 1918 beze vztahu ke zrušené závěti ze dne 23. října 1916. Poněvadž takto zůstavitelova vůle, odvolati také tento odkaz, není nade vši pochybu prokázána, dlužno za správné uznati rozhodnutí soudu odvolacího, jenž, vyhovév žalobě, zjistil platnost sporného dovětku.

Čís. 2122.

Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. o zaopatřovacích požitcích bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém.

Nárok lze vznéstí proti zaměstnavateli, u něhož započala výplata zaopatřovacích požitků, třebaž velkostatek napotom přešel do rukou singulárního nástupce.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1922, Rv I 1488/22.)

Vdova po správci na velkostatku domáhala se placení zvýšených zaopatřovacích požitků na Marii B-ové, jež byla vlastnicí velkostatku 4. května 1917, kdy manžel žalobkyně zemřel a od kdy jí žalovaná platila ročně 700 K zaopatřovacích požitků. Žalovaná namítla mimo jiné, že velkostatek prodala 10. září 1917 manželům Dru Josefu a Marii B-ovým. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl a, zjistiv ostatní podmínky žalobního nároku, uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Platiti zaopatřovací požitky jest povinna žalovaná, poněvadž byla do 10. září 1917 vlastnicí velkostatku, tudíž poslední zaměstnavatelkou manžela žalobkyně, u níž počala dle dekretu ze dne 8. května 1917 výplata zaopatřovacích požitků 700 Kč ročně (§ 11 zákona). Lhostejno, že smlouvou z 10. září 1917 prodala velkostatek Dru Josefu a Marii B-ovým, že v době, kdy zákon byl vydán a nabyt účinnosti, nebyla již vlastnicí statku a že jí samé nebyl zabrán žádný velkostatek, neboť směrodatnou jest pouze okolnost, že u ní počala výplata zaopatřovacích požitků. Právní její nástupci Dr. Josef a Marie B-ovi ručí s ní společně a nerozdílně (§ 12 zákona). K námitce, že Dr. Josef a Marie B-ových podle kupní smlouvy ze dne 10. září 1917 převzali vůbec povinnost